godina II. — Broj 343.

JENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, za mjesečno K 3·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za redak visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

Izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Srijeda, 21. lipnja 1916.

„HRVATSKI LIST" izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sišanskoj ulici broj 74. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Novi usjeh naših četa na ruskom bojištu.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 20. lipnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

U Bukovini je prešao neprijatelj usrijed rba s našim stražnjim četama rijeku Seret. medju Pruta i Dnjestra, na Stripi i u području Adzivilova prošao je dan prilično mirno. Za pješnih su obrambenih bojeva na jugo- i sjeroistoku od Lokača u Voliniji uhvatile dosad še čete 1300 zarobljenika i zaplijenile 1 ruski p i 3 strojne puške. U kraju se Kisjelina natavljaju se savezničke navale žilavim hrvanjem. medju Sokula i Kolkija smo suzbili opet jake prijateljske navale. Kod Gruzjatina, gdje već četvrti put kuša neprijatelj s jakim silama prodre u linije hrabrih branitelja, biju se ti bojevi.

Talijansko bojište.

Bojna je djelatnost na sočkoj fronti i na olomitima popustila do običajne mjere. Suzbili mo ponovne talijanske provale protiv pojedinih ijesta fronte izmedju Brente i Astica.

Jugoistočno bojište.

Kod Ferasa na donjoj Vojusi okršaji.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. löfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 20. lipnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Položaj je uopće nepromijenjen.

Istočno bojište.

Na provalama iz fronte na jugu od Smorgona sve do preko Carja i kod Tanočina smo uhvatili 144 zarobljenika i zaplijenili 4 strojne puške i 4 bacala mina.

Bačeno je nekoliko bomba na kolodvorske grade u Vilejki; opetovani su bili letjelački napadaji na željeznicu prugu u Ljahovićima i Luninjecu. Izjalovili su se s velikim gubicima u našoj zapornoj vatri jaki ruski napadaji protiv položaja uz prokop na jugozapadu od Logišina. Ostala su uopće bez uspjeha ponovna neprijateljska naprezanja protiv stirske linije u blizini i na zapadu od Kolkija. Kod Grozjatina je borba osobito žestoka. Izmedju ceste iz Kovela u Luck i potoka Turije razbile su naše čete na mnogim mjestima žilavi, a kod Kisjelina upravo ogorčeni ruski otpor, te idu naprijed boreći se.

Na jugu su od Turije bile neprijateljske navale suzbijene, te Rusi ne nastavljaju svog prodiranja u pravcu prama Gorokovu.

Vrhovno vojno vodstvo.

Dogodjaji na moru.

Berlin, 20. (D. u.). Službeno. 19. je o. mj. napalo naše pomorsko ljetalo s bombama u Riškom zalivu kod Arensburga 2 ruska razarača, te je jednoga od njih pogodilo jedanput na potpuno.

Poglavica mornaričnog admiralskog štaba.

BRZOJAVI.

Rat.

Talijansko priznanje.

Beč, 20. (D. u.) Stan ratne štampe javlja: Izvještaj talijanskog glavnog stana javlja dne 18. lipnja: Trajni i ogorčeni boj za položaje, što se nalaze u našem posjedu na južnomu rubu kotline kod Asiaga, dokazuje, da neprijatelj provadja tvrdokorno prvobitnu namisao svoje ofenzivne osnove. Njegovo neprestano i žilavo navaljivanje dokazuje, da dogodjaji na istočnoj fronti nijesu smanjili njegove navalne djelatnosti na jugotirolskoj fronti. Dosad nije on premjestio s ove fronte nikakvih sila, a neće toga smjeti da učini niti u buduće uslijed snažnih napadaja koji su u toku.

Ruski gubici.

Kopenhagen, 19. List „Ruskoje Slovo" priznaje ogromne gubitke Rusa kod ofenzive proti Austrijancima i primjećuje, e je samo po sebi jasno, da su s ofenzivom morali neizbježivo biti skopčani silni gubici kod navale na neprijateljske položaje. Dokaz je tomu taj, što su mnoge od ruskih pukovnija izgubile sve časnike.

Oštra kritika ruskih navoda brojeva.

Stockholm, 19. Četvornom savezu skloni list „Dagens Nyheter", kojega je glavni urednik dobar poznavaoc ruskih narodnih osobina, izražava svoju sumnju glede ruskih navoda o broju zarobljenika. Ratni plijen, osvojeni topovi, da ne stoje nimalo u razmjerju prema broju zarobljenika. Postoji sumnja, da je u ruskim izvještajima uračunano medju zarobljenika i civilno pučanstvo onih predjela, kojima su Rusi prolazili, kako je to i u prijašnjim ruskim izvještajima već bivalo.

Opis kako se je razvijala bitka kod Skager-Raka.

Berlin, 20. (D. u.). Engleski zarobljenici iz skageračke bitke pričaju o kretnjama i gubicima engleske mornarice slijedeće: „U bici je sudjelovalo izvidničko brodovlje Beattyja, koje se je sastojalo od 6 linijskih krstarica, od 4 ili 5 linijskih brodova razreda Queen Elisabeth, od mnogih manjih modernih krstarica i od četrdesetak razarača, i glavno brodovlje pod Jellicoem, koje je sastojalo od triju skupina linijskih brodova po 6 do 9 velikih linijskih brodova, svako najmanje 10 malenih krstarica i 80 do 100 razarača.

Beatty je plovio prama istoku, kada je opazio njemačke izvidničke bojne sile. Izmedju 5. i 6. sata po podne otvorili su Nijemci vatru na 18 km udaljenosti. Tada je već išla u zrak Queen Mary potonuvši u 10 časaka zajedno s 1400 ljudi i jednim japanskim princom. Čim je prispio na ono mjesto nesreće „Indefatigable" eksplodirao je na mah i on, te je tako hitro potonuo, da se nije spasila ako ne dvojica od jedne tisuće ljudi njegove posade.

Beatty je naložio torpednjačama, da navale, te su Nijemci potopili od njih razarače „Nestor" i „Nomad". Za vrijeme su navale torpednjača okrenule linijske krstarice prama sjeverozapadu, te su pobjegle izvan topovskog dohvata.

Brodovi su razreda „Queen Elisabeth", medju njima „Waspite" sa širokim otvorom na boku, nastavili borbu. Kasnije je bežiči brzojav s engleskog razarača „Turbulent" javio, da je „Warspite" potonuo.

Glavno se je Jellicojovo brodovlje prispjevši na bojište postavilo u jedan red s 9 oklopljenih krstarica na čelu. Linijski je brod Marlborough bio terpedovan po svoj prilici od podmornice, a pošto njemačkih podmornica nije bilo, to se je moglo raditi jedino o engleskoj podmornici.

Oklopljeni su krstaši otvorili borbu.

Izmedju brodova, koji su se povratili glavnomu brodovlju, nije bilo Defenca, Warrior je imao na po broda dva velika otvora, a Invinaible je poletio u zrak i potonuo. Njemačka je vatra uništila razarače Acasta, Tipperary i Turbulent. Pod mrak je krenulo englesko brodovlje u redovima prama sjeveru. Svi su skoro zarobljenici dali oduška svojoj zlovolji, što nijesu engleski brodovi ništa poduzimali za spasavanje nastradalih.

Ententa.

Englesko prikazivanje grčkog položaja.

Haag, 18. „Times" je priopćio slijedeći izvještaj nekog očevidca o nemirima u Ateni. Taj je izvještaj izbjegao grčkoj cenzuri. Kako „Times" piše, prikazuju se nemiri sa polusložbene strane kao izraz narodne zlovolje protiv Venizelosa, koji su bili od redarstva skoro ugušeni. Izvještaj glasi: Kada je u ponedjeljak svršila u stadionu neka vojnička svečanost, sakupila se je na večer u sprovod množina od 300 do 400 ljudi, sastavljena dijelom iz vladinih redarstvenih agenata, a dijelom iz pouličnjaka, kojega je pratilo 60 redara u uniformi. Sprovod je krenuo glavnim ulicama. Pred svratištem Grande Bretagna, gdje stanuje francuski poslanik i nekoliko francuskih i engleskih činovnika, čuli su se pogrdni poklici. Nato je sprovod pošao pred englesko poslaništvo i priredio mačju deraču. Nato je množina išla pred uredništva ententi sklonih novina te razlupala prozore i uništila sve, što joj je došlo pod ruke. Tajni redarstveni agenti bijahu kod psovanja i pljačkanja kolovodje. Redarstvo, koje bi lako moglo rastjerati bunitelje mira, ponašalo se je po svoj prilici uslijed više zapovijedi, pasivno, pratilo je sprovod mirno od uredništva do uredništva te je prekrštenih ruku prisustvovalo pljačkanju. Ti se dogodjaji ne smiju smatrati kao prava izjava. Velika većina Grka jest uvijek vjerna ententi. Ona se još više odvraća od današnjih vladalaca u Grčkoj i to kao podanici saveznih država, koji moraju da trpe uvrede, naravno, ne za dugo vrijeme.

Prije nego li je vlada predala Bugarima utvrdu Rupel, bila je otkrito protiv nas. Ali su ju već pred nekoliko dana prestrašile glasine o blokadi Grčke. Nato su ali došle lažne njemačke vijesti o pobjedi njemačkog brodovlja, kojima su slijedila hvalisanja vladi podložnog novinstva, e je vladi uspjelo zasijati neslogu medju Francusku i Englesku te da su bile prepriječene mjere četvornog saveza protiv Grčke. Te su vijesti razjašnjenja tako osokolile vladu, te je ona redarstvu dozvolila, da sudjeluje kod nemira i psovanja priredjenih protiv Engleske i Francuske od ovdješnjih njemačkih agenata. Velika većina grčkog naroda bila bi zadovoljna sa mjerom, koju bi četvorni savez mogao da poduzme, da oslobodi Grčku od današnjih njezinih vladalaca. Jer ona osjeća, da se vlada neće vratiti k ustavu, već da će izvršivati tlačenja, koja čine život nesnosljivim i nemogućim za one Grke, kojima je stalo do spasa i sreče njihove domovine. Oni su uvijek bili uvjereni, da četvorni savez jamči za narodnu slobodu, te se osjećaju sve više razočaranima, što uzalud čekaju na ostvarenje tog jamstva sa strane četvornog saveza, u kojega se pouzdavaju od onoga vremena, u kojemu je Grčka još bila slobodna država.

„Times" ističe tu posljednju rečenicu, te izjavlja, da je Gunaris tek jučer zatražio od komore, neka jedinstvenim podupiranjem ministarstva izjavi, da su ograničujuće mjere četvornog saveza uzaludne. List ali izjavlja, da one nijesu uzaludne, ako se ih brzo i energično izvede. Krzmanje i slabost izazvat će samo takve izjave, kaošto je goreopisana.

Način pisanja ententinih listova protiv Grčke postaje sve bijesniji. Nagrdjivanje i iskrivljivanje vijesti, jasno kažu, da se javno mnijenje u Ateni silom obrača protiv tlačitelja, koji danas moljakaju na temelju prijašnjih njihovih zasluga za oslobodjenje Grčke.

Rezultati gospodarstvene konferencije.

Saživcarske granice, 19. „Agence Havas" javlja glede gospodarstvene ententine konferencije ovo: List „Petit Parisien" hoće da znade, e su dogovori gospodarstvene ententine konferencije svršili sa principijelnim sjedinjenjem, te su ti dogovori dolazili do izražaja u posebnim tekstovima i ugovorima, koji će kasnije sačinjavati predmet rasprava kod vlada i u parlamentima različitih zemalja. Nema više sumnje, da zajednička politika saveznika ide za ova tri cilja:

1. Da se formulira već zabrana trgovine izmedju pojedinih savezničkih država i podanika protivničke koalicije učini apsolutno obvezatnom.

2. Da se već pobrinu za dalekosežnu izmjenu radnika, kapitala, orudja i materijala, koji je potrebit za gospodarstveno uskrisenje predjela, koji su uslijed rata stradali.

3. Radikalna promjena trgovačkih ugovora, koji su vrijedili prije rata. Isto su tako poduzete neke mjere, koje se moraju dakako tek pokazati praktičnima, da se izbjegne pogibeljima, koje bi se mogle pojaviti u razdoblju od svršetka neprijateljstva do potpisa mirovnog ugovora.

Svrha je tim mjerama, da zaštite tržišta saveznika od poplave robe, koja bi mogla da dodje u silnom mnoštvu iz skladišta središnjih vlasti. Engleski su izaslanici prigovorili vijestima, koje kolaju, kao da će prigovarati nastojanjima konferencije.

Proti Njemačkoj nema gospodarstvenog rata!

Haag, 19. List „Westminster Gazette" bavi se povodom gospodarstvene konferencije u Parizu u uvodnom jednom članku s osnovom, da se iskorijeni njemačka trgovina. List podsjeća na to, da su se i u Njemačkoj pojavile slične osnove proti Engleskoj, opominje ozbiljno pred pogibelju takovih poduzeća i veli:

Mi svi želimo, da unidje naša trgovina u krugove neprijatelja, no mi ne ćemo nikakove trgovine neprijateljeve u našim krugovima. Mi uzimamo za uvrijedu, kad čitamo u kakvom neprijateljskom listu, da kani Njemačka iza svršetka rata isključiti englesku trgovinu, no mi držimo za posve pravo, kad velimo, da moramo isključiti njemačku trgovinu. Mi si nijesmo svijesni, da je oboje jedno te isto. Mi si predočujemo, e će Njemačka uzaludno pokušati, da dopremi svoju robu u Englesku i da u Englesku te robe ne će pripuštati, dok neka Engleska ponosno odkloni uvoz svoje robe u Njemačku, sve ako Njemačka za to i moli.

No ako ovo pitanje zrelo prosudimo, moramo doći do zaključka, da su čuvstva obiju zemalja ista, te da će i činjenice biti iste, premda su one posve različite od naših čustava. Mi ne možemo zapriječiti, da njemačka roba dolazi u Englesku, a da ne bismo istodobno zapriječili i uvoz engleske robe u Njemačku, i mi ne možemo njemačkom trgovcu, koji s nama trguje, zadati udarca, a da ne bismo u isto vrijeme zadali udarca engleskomu trgovcu, koji s Njemačkom trguje. Mogu postojati dobri i odlučni politički razlozi, da se podje tim putem, no smiješno je, kod toga tako postupati, kao da mi mislimo, e će biti još na probitku. Isto tako moramo imati pred očima, da imade misao zatvorenog od ostalog svijeta trgovačkog područja na svaki način istodobno i vojne posljedice, dakle nerazdijeljivo od nečuvenih sprema i neprestanih priprava za ponovni rat.

Irsko pitanje i razdor u engleskom ministarstvu.

London, 20. (D. u.) „Times" javlja: Rasprave o privremenom odstranjenju irskih poteškoća, koje su bile već povoljno napredovale, dovele su do razdora u ministarstvu. Dio je ministarstva odlučno protiv predloga lorda Georgesa. Može se dogoditi, da će nekoliko ministara odstupiti.

Talijanski kralj potvrdio novo ministarstvo.

Lugano, 20. (D. u.) Talijanski je kralj potpisao dekret imenovanja članova novog ministarstva pod predsjedništvom Bosellija. Listina se ministara slaže s onom što smo je već objelodanili, samo što su joj pridodana dva ministra bez listnice, i to senator Vittorio Schialoia i zastupnik socijalističke ljevice Leonardo Bianchi. Mletačka nije zastupana nijednim ministrom.

Talijansko zadovoljstvo s novim ministarstvom.

Lugano, 20. (D. u.) Talijanski listovi popimaju ponajviše prijateljsko stajalište prama Bosellijevom ninistarstu te ga označuju kao nacijonalno i preporučuju ga sveopćoj naklonosti. Ali medjutim očituje se da mu nije u parlamentu osigurana ta ista naklonost.

Novi ljudi u Italiji.

Lugano, 19. Boselli, koji će sada biti na čelu novoj talijanskoj vladi, nailazi u talijanskom novinstvu na bolji doček, nego li se je to moglo očekivati. Lijevica je demokratskog bloka zadovoljna, što su došli u novi kabinet Bissolati i Sonnino. Ljudi oko turinske „Stampe" obasipaju Bosellija najvećim hvalama. Taj turinski list se nada, da će Bosellija uspjeti, da sačuva narodno jedinstvo i slogu u teškomu vodjenju rata. Boselli im se čini kao izgled zastupnika talijanskog preporoda, kao učenik podalpinske škole, iz koje su izašli najugledniji muževi mlade Italije, koji su se uvijek ravnali po vrhovnom načelu: „Poštivati protivnika i gledati jedino na spas domovine". Taj list ističe, kako je najveća Salandrova pogriješka bila ova, što je pobudio u inozemstvu utisak, kao da je Italija nesložna i razrovana. A od Bosellija nadaju se, da će on nasuprot biti sposobni muž, koji će zborom i tvorom uspostaviti ono jedinstvo duhova, kojim mogu jedino sve sile zemlje da suradjuju za ostvarenje narodnih ciljeva. Novi se je ministar predsjednik već time pokazao sposobnim za svoju zadaću, što je oko sebe okupio ljude krepke ruke i dalekosežnih ideja, koji će umijeti, da taj rat privedu k željenom cilju. A kad dospije čas, da se raspravlja o velikim osnovama mira, biti će Boselli takodjer kadar, da zajedno sa svojim iskusnim savjetnicima pripravi Italiji onu budućnost, što njezine žrtve i hrabrost njezinih sinova zaslužuje.

„Stampa" donaša u istom broju takodjer izjavu zastupnika Giolittijeve stranke, koji mnije kako je za talijansko jedinstvo nužno, da bude u novom ministarstvu takodjer predstavnik Giolittijeve stranke. I „Corriere d'Italia" ističe, kako je dužnost novog ministarstva, da se ono osim za vodjenje rata pripravi temeljito za prevažne mirovne pregovore, koji su za sreću Italije od najveće važnosti i koji će ovisiti jedino od sadašnjeg ministarstva, dočim je vodjenje rata ponajviše zadaća vrhovnog vojničkog vodstva.

Iza duže je vremena cenzura ostavila napokon cio i čitav uvodnik lista „Avanti", gdje se izrazuje socijalističko mnijenje o novom ministarstvu. List kliče, na sveopće zadovoljstvo, kako se je napokon pojavila na talijanskom obzorju mironosna duga u obliku novog ministarstva. Sve su stranke u njemu zastupane od klerikalca Mede do republikanca Comandinija; u njemu je zastupana čitava domovina. Bilo bi zanimivo, kaže list, opisati sve prilike i neprilike kojima je sastavljenje novog ministarstva prošlo, ali nije tomu sada pravi čas. Ako se baš točno uzme, nije novo ministarstvo drugo, nego li staro, te osobito proletarci ne smiju da mnoge očekuju od njega. „Avanti" se osvrća osobito na činjenicu, što je Sonnino ostao, te kaže, da je to bio teški zalogaj za demokratski blok, koji je osobito isticao potrebu novog ministarstva i koji je to samo s očitom zlovoljom pregutao, što je u ministarstvu ostao Sonnino, taj pravi uzrok što se je vlada odadjila od komore i od naroda. Tako nije promjena ministarstva ništa drugo, nego li izbačenje Salandre. „Avanti" se obara dalje svojom kritikom protiv Orlanda, novog ministra unutrašnjih posala, kojim je zemlja prepuštena hirovima dobro znanih sicilijanskih klubova. Sve u jedno to se mora zaključiti, da se voz talijanske države nalazi u istom blatu kao što i prije i da ga novi ljudi ne će po svoj prilici upraviti drugim putem, kojim bi se iz tog blata izići moglo.

„Giornale d'Italia" pozdravlja Bosellija kao muža vedrog duha, zadojenim pravim domoljubljem, koji ima nepokolebivo pouzdanje u dobar ispad narodnog rata, koji uživa kod sviju stranaka neograničeno poštivanje i simpatiju, tako da je on baš pravi muž, koji će moći da ujedini sve stranke u parlamentu. Boselli je kao ministar predsjednik najbolje jamstvo, da će se nastaviti onom ratnom politikom, koju je već Salandra započeo. On je za saveznike i za protivnike očitim dokazom, da Italija hoće ratovati sve do konačne pobjede.

„Secolo" tumači činjenicu, što je novom ministarstvu ostao Sonnino, kao najbolji znak, da Italija ne će promijeniti svoje izvanjske politike. Od njega se očekuje ipak, da će se više osvrtati na savjete svojih drugova te da se ne će opkoliti neprodirnim zastorom izolacije. Sva-

Svakovrstne pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.

kako će Sonnino uništiti kojekakve nade, što su ih neutralci gojili prama novom talijanskom ministarstvu. Sonninovo ime u svezi sa Bosellijem i Bissolatijem znači potpunu vjernost prama londonskom ugovoru, posvemašnju slogu sa saveznicima te ustrajanje do konca.

„Giornale d'Italia“ opovrgava glasine, kao da je Sonnino ostao uslijed engleskog pritiska.

Između vrlina novog ministra predsjednika spominje se i to kako je dobar poznavalac mornaričkih stvari, kako je on napisao upravo klasičnih zasada o mornarici, tako da je i bio viječnik u mornaričnom viječu.

Neutralne države.

Demonstracije u Amsterdamu radi oskudice i skupoće.

Amsterdam, 20. (D. u.). Jučer je došlo opet do velikih demonstracija radi oskudice hrane i skupoče. Bilo je i više sukoba s policijom.

Živežna politika i zatvor granica u Nizozemskoj.

Izjava ministarstva trgovine.

Haag, 19. Dopisnik lista „Berliner Tagblatt“ brzojavlja svomu listu ovo: O položaju glede narodne prehrane u Nizozemskoj razgovarao sam sa predsjednikom kabineta ministarstva trgovine, poljodjeljstva i industrije, gosp. Versteegom. Na moje pitanje, bi li mi se mogao izjaviti o razlozima sadašnje nestašice živeža i o mjerama, koje kani vlada proti tomu poduzeti, uputio me je gospodin Versteeg u prvom redu na rasprave u drugoj komori.

Ja sam pitao dalje da li vlada kani konačno zatvoriti granice, i to za izvoz svih vrsti živeža bez razlike.

Gospodin je Versteeg odgovorio na to: „Mi smo već zabranili izvoz zaklane marve, marve, koja daje mlijeko i bredje marve. Danas će uveče proglasiti se zabrana izvoza za sve vrsti sočiva. Izvoz je krumpira zabranjen. Nestašici će se krumpira, čim se popravi vrijeme, doskočiti novom žetvom, koja obećaje biti dobrom i koja će dati zalihe u izobilju. No uza sve to je vlada čvrsto odlučila, da će tako dugo držati granice za izvoz svih vrsti živeža zatvorene, dok se ne uspostave u Nizozemskoj primjerene cijene za živež. To je moguće, jer naša zemlja u izobilju proizvadja ono, što mi trebamo. A i sad ima još dostatno živeža, ali ga ljudi zadržavaju iz pohlepe za novcem. Već je vlada došla do toga, da poduzme zapljene živeža u velikoj mjeri, tako te će za nekoliko dana biti dovoljno na raspolaganje. Izakako se je ispostavilo, da je lihvarstvo sa živežem činilo zloporabe te da su se dapače zadržavale i zalihe živeža, koji je potrebit za prehranu puka i za koji je dakle već prije bio zabranjen izvoz, mora Nizozemska da radi prema općenitom načelu:

„Ponajprije uspostava normalnih cijena u zemlji i nikakva izvoza“, sve ako i postoji suvišak živeža. Mi se kanimo povesti tako daleko za Nijemcima, te da uvedemo karte za sve vrsti živeža. U tom će se pogledu postupati prema potrebi.“

Prema mnogobrojnim mjerama, koje su poduzete u zemljama, u kojima vlada skupoća, za sniženje cijena živeža, pokazuje postupak nizozemske vlade, koja se zrcali u ovoj izjavi, posve novi i zanimivi put. Trgovina u Njemačkoj, koja je Nizozemskoj donašala toliko koristi i koja je naravna posljedica njezina bogatstva na gospodarstvenim proizvodima, bit će prema tomu dozvoljena i nadalje, ali kao nagrada za trgovačko poštenje u Nizozemskoj. U onaj čas, kad nestane čisto spekulativnog stanovišta, a na njegovo stupi trgovačko poštenje, izdat će se i opet sad tako ograničena dozvola za izvoz.

Dogodjaji na moru.

Havre, 20. (D. u.) Havas. Stražarski je čamac „Saint Jaques“ potopljen. Imao je 16 momaka posade.

*

Bern, 20. (D. u.) Pariški listovi donose vijest agencije Havas, da su se u San Remu iskrcale posade engleskog parobroda i 2 talijanskih jedrenjača, koje su bile potopljene od podmornica u Sredozemnom moru.

*

Falkenberg (Švedska), 20. (D. u.) List „Falkenbergs-Posten“ doznaje: Njemački je parobrod „Ems“ iz Hamburga bio potopljen po svoj prilici od engleske podmornice na svojem putu iz Kristianije u Lübeck na sjeveru od Falkenberga, podrugu pomorsku milju daleko od obale. Posada je ostavila na vrijeme brod te je doveslala do kraja.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 17. Službeni izvještaj od 16. lipnja:

Boj se vojska na jugu od Poljesja nastavlja. Za tih su bojeva zadale naše čete neprijatelju teških gubitaka. Dobili smo slijedeće vijesti o borbi i njezinim potankostima sa raznih odsjeka: U okolici za zapadu i na jugozapadu od Lucka zapodjelo je naše konjaništvo proganjajući neprijatelja po više puta uspješne bojeve. Na sjeverozapadu od Kerzemjenca suzbila su odijeljenja hrabre vojske generala Saharova po ogorčenom boju neprijatelja snažnim naskokom iz utvrdjenih položaja između Kozina i Tarnovke (3 km jugoistočno od Kozina i Plascevke). Jedna je naša mlada pukovnija pod vodstvom pukovnika Tatarova prešla po ljutom boju potok gazeći do brade u vodi. Jedna je satnija dospjela gdje je bilo preduboko te se je utopila. Hrabrost je momčadi i časnika prisilila neprijatelja u bijeg. Zaplijenili smo 2 topa, mnogo strojnih pušaka, na tisuće pušaka, naboja i ogromne zalihe žice. Naša je pješadijà osvojila, poduprta snažnim topništvom, u žestokom jurišu šumu Rostoki (10 i pol km južno od Novog Počajeva). Uhvatili smo zarobljenika, zaplijenili strojnu pušku i bacalo bomba. Uslijed junačkih su navala četa generala Terbačeva ispraznili jučer Austrijanci položaje u okolici Hajvoronke i Gnjilovode (8 i pol km na jugoistočno od Hajvoronke na istočnoj obali Stripe). Na sjeverozapadu od Bućca borba s Austrijancima i s pomoćnim njemačkim četama traje dalje. Neprijateljsko je ljetalo bacalo bombe na Tarnopol. Na Dvini i dalje na jugu prama Poljesju puščana i topovska vatra. Naše je topništvo opstreljavalo jučer žestoko neprijateljske položaje kod Dvinskoga. Navalni su se pokušaji, što ih je neprijatelj u više odsjeka poduzeo, svi izjalovili u našoj vatri.

Pokrajinske stvari.

U jednom proglasu iz Pazina čitali smo ovih dana, da će se pokazati.... „svim narodnostima Istre“ i t. d. Pri tome smo se sjetili, što je njekoč pisao Nijemac profesor Stradner u svojoj knjizi „Rund um die Adria“, govoreć o istarskom stanovništvu. On veli najprije:

„Stalno u nijednom drugom dijelu Evrope nećete naći zastupane na malenom komadu zemlje tolike narodnosti, kano u Istri“.

Onda navadja potanko:

„U Pazinu susrećemo Slovence s dugom kosom, koja se spušta na pleća, i sa širokim klobukom; Čiće s plosnatim nosom i vlasima, crnim kao smola, štono vise uzdolu u uvojcima, prava lica Indijanaca; pak opet plave Čiće sa slovačkim zavinutim nosom, hrvatske Štokavce iz Puljštine, Vlahe sa obala Raše, Crnogorce iz Peroja, Dalmatince iz Motovunščine, Ščipetare, Brkine, Brežane, Ilirce, Liburnce, Bezjake, Uskoke, posrbljene Hrvate, hrvatske Srbe, pohrvačene Talijance, potalijančene Slovence....“

Hvala Bogu, da je svršeno, jelte?

Stvar je ista, kao kad se ono njetko hvalio, da poznaje desetak jezika, pa je nabrojao: hrvatski, slavonski, srpski, dalmatinski, bosanski, hercegovački, crnogorski, ilirski, slovinski, bodulski i naški.

Medjutim mi ćemo ostati kod naše:

Krasna zemljo, Istro mila
Dome roda hrvatskog.

A središtu našemu pjevati ćemo i dalje:

Slava tebi, Pazin - grade,
Koj nam čuvaš rodni kraj.

* * *

Domaće Vijesti.

Tijelovski ophod. Sutra u 7 sati odslužit će se u stolnoj crkvi sv. misa, iza koje će izaći svečani ophod sa Presvetim Otajstvom uz more do gata Bellona (u 8 sati), gdje će se obaviti blagoslov mora i ratnog brodovlja. Iza toga će krenuti ophod dalje oko mornaričnog kazina po ulicama Giulia i Carlo Alberto, te će se vratiti preko šetališta Carrara u stolnu crkvu.

Osobito je ove godine dužnost svakoga, da moli za pobjedu i za trajni mir medju narodima.

Poziv. Pozivlju se gg. odbornici zabave „Viškog boja“, da danas dodju točno u 8 sati na večer, na već ustanovljeno mjesto na odborsku sjednicu. — Predsjednik.

Objava. U smislu odredbe ministra trgovine dogovorno sa zanimanim ministrima i sporazumno sa ratnim ministrom, od 28. svibnja 1916. dr. n. c. br. 156, ovčja i mohairska vuna uključno i otpatci vune i umjetna vuna, u surovom stanju, dalje strojene i nestrojene ovčje i janječe kože te odresci takih koža, ako vuna nije bila još ostrižena, mogu se otpošiljati od skladišta za mjesta izvan općine jedino dozvolom ministarstva trgovine. Poštanski uredi imaju stoga pakete, koji sadržavaju takve predmete te koji su odredjeni za mjesta, koja leže izvan općine predajnog pošt. ureda primiti radi daljnjeg otpremanja jedino u tom slučaju, ako popratnici bude priključena prevozna dozvola izdana od ministarstva trgovine.

Otpošiljatelj takvih pošiljka ima da prevoznu dozvolu preda zajedno sa popratnicom. Na paketu te na popratnici ima da otpošiljatelj s im toga napiše opasku: „Dozvolom ministarstva trgovine od .... 1916.“

Sa paketima, koje je predajni ured pogrešno primio bez prevozne dozvole ima da razdatni ured postupa kao nedopuštenim te ima da ih natrag pošlje predatelju bez prijave nedostavljivosti.

Objava. Da se odstrane opažene mnogobrojne neurednosti u prometu paketima vojne pošte objavlja se slijedeće:

1. Pečat, kojim se pečate novčana pisma vojne pošte, mora da prema propisima, koji vrijede za sva novčana pisma, imaju otiske pečata, koji nosi poseban znak (ime, slova, grbovi). Novčana pisma, čiji pečati nose jedino otisak novca u toku, puca i sl. neće se primati.

2. Zabranjeno je šiljati alkoholna pića u paketima vojne pošte i uzorcima robe te uopće tekućine u paketima vojne pošte u koliko se ne tiče konserva u zataljenim limenim posudama.

3. Za pakovanje paketa vojne pošte ne smiju se rabiti slabe, lomljive, nego jedino dovoljno čvrste drvene kutije, takodjer treba ih dobro začavliti, e da se poštanski službenici ne rane van streščém čavlima. Paketi vojne pošte, koji ne odgovaraju ovim uvjetima, neće se primati.

4. Za pisanje naslova na paketima vojne pošte ima se rabiti jedino crnilo i crnilna olovka (smočivši mjesto, gdje se ima pisati) te boja, a ne kreda ili olovke bojom.

5. Budući da naslov na paketima vojne pošte često nije tako točno napisan kao na popratnici te često nije naznačen otpošiljatelj, upozoruje se, da i vojno-poštanski paketi imaju biti snabdjeveni točnim naslovom otpošiljatelja i naznakom otpošiljatelja.

6. Na prepisu naslova primatelja, koji se prepis ima priložiti vojno poštanskom paketu, treba naznačiti takodjer ime i prebivalište otpošiljatelja.

Pri tom se općinstvo nanovo na to upozoruje, da je zabranjeno prilagati vojno-poštanskim paketimà i uzorcima robe jestvine, koje se lako kvare i predmete, koji se lako zapaljuju, osobito žigice.

Iz Banovine.

Vila pokojnog nadvojvode Josipa na Rijeci. Kako je poznato, poklonio je svojedobno grad Rijeka pok. nadvojvodi Josipu velik kompleks zemljišta. To je zemljište oko vile pok. nadvojvode, pa ga je on dao velikim troškom pretvoriti u prekrasan perivoj. Iza smrti nadvojvode stekla je Ugarska opća kreditna banka pravo prednosti kupnje tog zemljišta ujedno sa vilom za iznos od 1,600.000 K, pa ga sada kani ponuditi gradu na prodaju. O tome se je jur radilo i pred 8 godina, a ponuda je glasila na 1,400.000 K. Grad se nije onda mogao upustiti u takove troškove radi financijalnih poteškoća. Dodje li do kupnje, morat će eto Rijeka kupiti i zemljište, što ga je pokojnom nadvojvodi poklonila.

† **Ante Šterk.** Čitamo u „Obzoru“, da je na Rijeci umro brodovlasnik g. Ante Šterk, koji je spadao medju najvidjenije i najpoznatije naše pomorce. Pokojnik je bio dobar rodoljub i dobrotvor, te se je uvijek živo zauzimao za javne prilike. Rado je pisao osvjetskim prilikama u prometu i parobrodarstvu. Bio je član ravnatelj stva Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva i jedan od njegovih utemeljitelja. Pokojnik bio je ne samo u krugu svojih prijatelja, već i u širim krugovima vrlo ljubljen i štovan.

Iz Dalmacije.

Gradnja željezničke pruge Knin-Pribudić. Dne 20. srpnja 1914. zabola se prvi put u zemlju lopata za davno željeni željezni spoj Dalmacije s Hrvatskom i monarhijom. Rat nije dao da radnja napreduje kako bi bilo spomena vrijedno; dok napokon uspije staranju c. kr. uprave same gradnje, da se ove godine dobiju ratni zarobljenici, koji bi radili. Ima zaposleno sada njih njih 600, koji su zaklonjeni u daščarama u Kninskom Polju, Pagjenama i Baricama, a pored njih 300 radnika civilne ruke, te duž cijele pruge posao teče življe i gradnja napreduje na oko.

Državna uprava željezničkih gradnja i zastupatelji preduzeća, nadaju se, da će im se u skorije vrijeme povisiti broj ratnih zarobljenika na 900 — za koje su zakloništa već gotova i uvećati kolikoća srestava za lagumanje, i to proizvagjanjem tekućeg zraka u vlastitoj napravi, da se čim prije Dalmaciju stavi u doticaj sa svijetom na sjeveru, jugu, istoku i zapadu!

Sponen-ploča. Iz Knina javljaju: Glavarstvo Knina odlučilo je da ovjekovječi uspomenu prebivanja N. P. namjesnika grofa Attemsa u Kninu spomen-pločom od mramora, koju će postaviti u pročelje općinskoga doma. Odbor se već obratio obrtnoj školi u Splitu, da izradi ploču.

Zaklada Attems u Kninu. Ovih dana ustanovljena je u Kninu zaklada za udove i siročad poginulih vojnika iz kninske krajine. Na uspomenu boravka c. kr. namjesnika u Kninu, prozvana je zaklada njegovim imenom: „Marij prof Attems-Heiligenkreuz“. Za zakladu sabrano je do sada 10.000 K, dok je namjesnik darovao 1000 kruna.

† **Marko Šarić.** U Šibeniku preminuo je nadučitelj – Marko Šarić u 62. godini života. Bio je vrstan nastavnik, plemenit čovjek i žarki rodoljub. Vječni mu pokoj.

Iz Slovenije.

Borosević začasni član općine Sodražice. Općinski odbor u Sodražicama izabrao je jednoglasno general-pukovnika Svetozara pl. Boroevića svojim počasnim općinarom.

Talijanska granata udarila medju puk za vrijeme propovijedi. „Obzor“ donosi: Dok je slovenski svećenik Anton Bratina držao puku propovijed pred crkvom sv. Petra kod Gorice, udarila je medju njih talijanska granata, koja je usmrtila svećenika i 5 ljudi, a 15 ih ranila.

„Ernani“ zaplijenjen. Trščansko zemaljsko sudište zaplijenilo je libreto opere „Ernani“.

Razne Vijesti.

Zajmovi za ratne zaroblјenike u Sibiriji. Mnogobrojni zarobljenici u Sibiriji primili su zajmove sa strane pripomočne akcije za njemačke i austro-ugarske zarobljenike u Sibiriji, koja imade svoje sjelo u Tientsinu (Kina), pa ih dobivaju i nadalje. Njihova svojta biva redovito o tome obznanjena iz Tientsina uz poziv, da pripomočnoj akciji nadomiri odnosne iznose putem njemačko-azijatske banke u Berlinu. Uplata za Austriju slijedit će kod kreditnog zavoda (Kreditanstalt) u Beču. Osjećaj zahvalnosti prama plemenitim namjerama spomenute akcije s jedne strane, kao i sami interes ratnih zarobljenika u Sibiriji, koji će time biti u stanju, da se i nadalje posluže tom pripomočnom akcijom, nalažu, da naknada uslijedi sa svom mogućom pospješnošću.

Asquithova izjava. Dne 16. t. mj. držao je engleski ministar predsjednik Asquith u svom izbornom kotaru govor, u kome je naglasio prodiranje ruske vojske, čvrsti talijanski otpor, hrabrost francuskih četa pred Verdenom itd. Nadalje je rekao: Joffreu ponudjena je nova engleska pomoć; koraci, koji će se sad preduzeti diktovani su razlozima zdrave strategije. Prelazeći na strategičku bitku od 31. maja, rekao je Asquith, da je taj dogadjaj dostojan najslavnijih tradicija engleske mornarice, da je neprijatelj odtjeran u njegova pristaništa, a da nije ni smio pomisliti na to, da sačeka sukob sa glavnom snagom engleske velike flote. Sada, veli on, ima neprijatelj još i drskost da nazove pobjedom ono, što je u stvari bilo njegov poraz. Još njekoliko takovih „pobjeda“ pa ne će od njemačke flote ostati ništa, što bi bilo vrijedno pomena.

Marconijevo novo iznašašće. Iz Londona dolazi vijest o novom Marconievom iznašašću, koje će moći da sprečava sukob brodova u slučaju magle i tame.

MALI OGLASNIK.

Konji za klanje kupuju se. Pobliže obavjesti u trgovini Ul. Rapicio br. 4.

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Radi jedne žene

Senzacijonalno-čudoredna drama u 3 čina od **K. Schönfelda** sa **A. Nissen** i **Niels Chrysander** u glavnim ulogama.

Početak u 2·30, 3·40, 4·50, 6·10 i 7·20 sati.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.

Uči se može kod svake slike.

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju.

Lijepenke za uništavanje muha dobivaju se kod Jos. Krmpotić u Puli.